

РЕШЕНИЕ

1 октябрь 2019 ел

КАРАР

№146

Гражданнар, оешмалар һәм тарихи вакыйгалар истәлеген мәңгеләштерү максатларында урамнарга, паркларга, скверларга, мәйданнарга исемнәр бирү, һәйкәлләр урнаштыру, аларның исемнәрен үзгәртүнең истәлекле билгеләрен кую тәртибе турында Нигезләмәне раслау хакында карар

«Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрдәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, Татарстан Республикасы Сарман муниципаль районы шәһәр тибындагы Жәлил поселогы муниципаль берәмлеге Уставы нигезендә дәүләт, республика, муниципаль район һәм (яки) ижтимагый мөнәсәбәтләр үсешенә зур өлеш керткән һәм уңай йогынты ясаган күренекле гражданнар, оешмалар һәм тарихи вакыйгалар турындагы истәлекләрне саклап калу максатларында, Татарстан Республикасы Сарман муниципаль районы Жәлил шәһәр тибындагы поселогы Советы

КАРАР ЧЫГАРДЫ:

1. Гражданнар, оешмалар һәм тарихи вакыйгалар истәлеген мәңгеләштерү максатларында урамнарга, паркларга, скверларга, мәйданнарга исемнәр бирүгражданнар истәлеген мәңгеләштерү максатларында һәйкәлләр урнаштыру, аларның исемнәрен үзгәртүнең истәлекле билгеләрен кую тәртибе турында Нигезләмәне раслау (1 кушымта).

2. Сарман муниципаль районы шәһәр тибындагы Жәлил поселогы башкарма комитеты каршындагы күренекле гражданнар, оешмалар һәм тарихи вакыйгалар истәлеген мәңгеләштерү турындагы материалларны карау комиссиясе составын (2кушымта) расларга.

3. Татарстан Республикасы Сарман муниципаль районы шәһәр тибындагы Жәлил поселогы башкарма комитеты каршындагы күренекле гражданнар, оешмалар һәм тарихи вакыйгалар истәлеген мәңгеләштерү турындагы материалларны карау комиссиясе турында нигезләмәне расларга (3кушымта).

4. Урамнарга, паркларга, скверларга, мәйданнарга исемнәр бирү, һәйкәлләр, истәлекле билгеләр кую, гражданнар, оешмалар һәм тарихи вакыйгалар истәлеген мәңгеләштерү максатларында аларның исемнәрен үзгәртү турында гариза (үтенечнамәләр) формаларын раслау хакында.

5. Оештыру-хокукый формаларына бәйсез рәвештә, предприятиеләргә, оешмаларга һәм тарихи вакыйгаларга исем бирү мәсьәләләрен хәл иткәндә юридик затларга әлеге карарның 1 пункты белән расланган актларга, истәлекләрен мәңгеләштерү күздә тотылган объектларны, шулай ук аларга күрсәтелгән исемнәрен бирү кагыйдәләрен сайлау өлешендә муниципаль предприятиеләр, учреждениеләр (оешмалар) өчен билгеләнгән критерийларга таянып эш итәргә тәкъдим итәләр.

6. Әлеге карарны Сарман муниципаль районының Интернет мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендәге рәсми сайтында һәм махсус мәгълүмат стендларында түбәндәге <http://pravo.tatarstan.ru> веб-адрес буенча «Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталында» урнаштыру юлы белән игълан итәргә.

7. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны Татарстан Республикасы Сарман муниципаль районы шәһәр тибындагы Жәлил бистәсе башкарма комитеты житәкчесенә йөкләргә.

Татарстан Республикасы
Сарман муниципаль районы
Жәлил шәһәр тибындагы поселогы Советы Рәисе
«Жәлил шәһәр тибындагы поселогы»
муниципаль берәмлеге башлыгы

Handwritten signature

Р.Ә. Кәримов

Жәлил шәһәр тибындагы поселогы муниципаль берәмлегендә урамнарغا, паркларга, скверларга, майданнарга исемнәр бирү, һәйкәлләр, истәлекле билгеләр кую тәртибе турында Нигезләмә

1. Гомуми нигезләмәләр

1.1. Һәйкәлләр, истәлекле билгеләр һәм мемориаль такталар - шәһәр, бистә, авыл һәм ил тарихындагы күренекле шәхес истәлеген мәңгеләштерү өчен билгеләнгән монументаль сәнгать формалары.

1.2. Мемориаль такталар бина һәм корымалар фасадларына, шулай ук тарихи вакыйгалар булган, күренекле шәхесләр яшәгән, укыган яки эшләгән биналар интерьерларына урнаштырыла; һәйкәлләр һәм истәлекле билгеләр Сарман муниципаль районы Башкарма комитетының инфраструктура үсеше бүлеге тарафыннан билгеләнгән урыннарда билгеләнә.

1.3. Һәйкәлләр, истәлекле билгеләр һәм мемориаль такталар эзерләү һәм урнаштыру жирлекнең вәкилләклә органы карары кабул ителгәннән соң гамәлгә ашырыла.

1.4. Советлар Союзы, Совет Социалистик Республикалары, Россия Федерациясе, күренекле фән, спорт, мәдәният һәм сәнгать эшлеклеләренең исемнәре район һәм Ватан тарихындагы күренекле шәхес истәлеген мәңгеләштерү максатыннан урамнарга, скверларга, майданнарга бирелә.

1.5. Сарман муниципаль районының Жәлил шәһәр тибындагы поселогы Советы карары кабул ителгәннән соң урамнарга, паркларга, скверларга, майданнарга исемнәр бирелә

2. Хәтерле затларга яки вакыйгаларга карар кабул итү өчен нигезләр

Урамнар, парклар, скверлар, майданнар бирү, һәйкәлләр, истәлекле билгеләр һәм мемориаль такталар урнаштыру турында карар кабул итү өчен түбәндәгеләр нигез булып тора: жирлек һәм Россия дәүләте тарихындагы вакыйганың әһәмияте; дәүләт, ижтимагый, сәяси, хәрби, житештерү эшчәнлегендә, фән, техника, әдәбият, сәнгать, мәдәният, спорт өлкәсендә шәхес казанышларын рәсми тану, шулай ук шәһәр, бистә, авыл, район һәм Ватаныбызга озак вакытлы файда китергән эшчәнлек өлкәсенә аерым өлеш кертү.

3. Урамнарга, паркларга, скверларга, майданнарга исемнәр бирү, һәйкәлләр, истәлекле билгеләр һәм мемориаль такталар урнаштыру турында карар кабул итү тәртибе

3.1. Урамнар, парклар, скверлар, майданнар, һәйкәлләр, истәлекле билгеләр һәм мемориаль такталар кую инициаторлары булып дәүләт хакимияте һәм жирле үзидарә органнары, предприятиеләр, учреждениеләр, ижтимагый оешмалар һәм хәрәкәтләр, шулай ук 10 кешедән ким булмаган инициативалы гражданныр төркемнәре тора ала.

3.2. Урамнар, парклар, скверлар, майданнар, һәйкәлләр, истәлекле билгеләр һәм мемориаль такталар бирү инициативасы белән чыгыш ясаучы затлар авыл жирлегенә түбәндәге документларны тапшыра:

3.2.1. Һәйкәл, истәлек билгесе, мемориаль такта кую өчен:

- гариза;
- исеме мәңгеләштерелә торган вакыйганың яки аның казанышлары хаклыгын раслаучы архив һәм башка документларның күчермәсе;
- тиешле торак-эксплуатация предприятиеләре яки әлеге бинада яшәү чоры күрсәтелгән архив документлары, аның тормышы һәм эшчәнлегә мәңгеләштерелә;
- һәйкәл, истәлек билгесе яки мемориаль такта эскизы;
- һәйкәл, истәлекле билге яки мемориаль такта тексты проекты;
- һәйкәлләрне, истәлекле билгеләрне һәм мемориаль такталарны проектлау, эзерләү һәм урнаштыру эшләрен финанслау чыганакалары турында мәгълүматлар;
- һәйкәл, истәлек билгесе, мемориаль такта урнаштыру муниципаль милектә булмаган объектларда милекче белән килешү гамәлгә ашырыла.

3.2.2. Урамнарға, паркларға, скверларға, майданнарға исем бирү өчен:

- гариза;
- әлеге объектка исем бирү зарурлыгына мотивацияле нигез;
- исеме мәңгеләштерелә торган вакыйганың яки аның казанышлары хаклыгын раслаучы архив һәм башка документларның күчермәләре;
- шәһәрнең, бистәнең, жирлекнең исеме бирелә торган объект булган башка территорияль өлешенең ситуацион планы.

3.3. Сарман муниципаль районы Жәлил поселогы башкарма комитеты кәргән гаризаларны, материалларны теркәүне һәм исәпкә алуны гамәлгә ашыра, һәйкәлләр, истәлекле билгеләр һәм мемориаль такталарны урнаштырганда һәм муниципаль учреждениеләргә исемнәр бирү һәм нигезләмәләр, урам исемнәрен тәртипкә салубуенча Комиссиягә кирәкле документларны эзерли һәм жибәрә.

3.4. Комиссия үз эшен Сарман муниципаль районының шәһәр тибындагы Жәлил поселогы Советы карары белән расланган комиссия турындагы Нигезләмәләргә туры китереп башкара.

Комиссия үз эшен авыл жирлегә Советы карары белән расланган комиссия турындагы Нигезләмәләргә туры китереп башкара.

3.5. Кәргән гаризаларны карау нәтижәсендә, комиссия, якин туганнарының фикерен исәпкә алып, муниципаль учреждениеләргә, урамнарға, паркларға, скверларға, майданнарға исемнәр, һәйкәлләр, истәлекле билгеләр һәм мемориаль такталар урнаштыру яки аларны урнаштыру өчен нигез булмау турында, әлеге Нигезләмәдә каралганча, карар кабул итә.

3.6. Сарман муниципаль районы Жәлил поселогы башкарма комитеты исемнәр бирү мөмкинлегә турында комиссия карары кабул иткән очракта, Сарман

муниципаль районының Жәлил шәһәр тибындагы поселогы башкарма комитеты тиешле карар проектын әзерли һәм тәкъдим итә.

Карар проектына теркәлә:

- аңлатма язуы;
- комиссия утырышы беркетмәсеннән өземтә;
- әлеге Нигезләмәнең 3.2.1 пунктында күрсәтелгән барлык документлар, истәлек билгесе һәм мемориаль такта урнаштыру өчен;;
- әлеге Нигезләмәнең 3.2.2 пунктында күрсәтелгән муниципаль учреждениеләргә исем бирү өчен барлык документлар, шулай ук комиссиягә кәргән барлык башка тәкъдимнәр.

3.7. Үтенечнамәләр инициаторлары белән килешмәгән очракта, комиссия рәисе барлык материалларны Жәлил шәһәр тибындагы поселогы башкарма комитетына жиберә.

Үтенечнамәләр инициаторлары белән килешмәгән очракта, комиссия рәисе барлык материалларны авыл жирлегенә жиберә.

4. Һәйкәлләр, истәлекле билгеләр һәм мемориаль такталар урнаштыру һәм аларны карап тоту тәртибе

4.1. Һәйкәлләр, истәлекле билгеләр һәм мемориаль такталар мәңгелек материаллардан гына башкарыла. Аларны урнаштыру урыннарының эскиз проекты район хакимиятенең архитектура һәм шәһәр төзелеше идарәсе белән килештерелә.

4.2. Һәйкәлләр, истәлекле билгеләр һәм мемориаль такталар аларны баланска урнаштырганнан соң, гамәлдәге законнар нигезендә тапшырыла.

4.3. Баланста тотучы аларны саклау, агымдагы тоту һәм бу максатларга каралган акчалардан яңарту буенча чаралар күрә. Һәйкәлләрне, истәлекле билгеләрне һәм мемориаль такталарны карап тотубердәм комплекста, проект билгеләнгән территория белән бергә алып барыла.

4.4. Һәйкәлләр, истәлекле билгеләр һәм мемориаль такталар эшчәнлегә яки төшерү турында карар, аны реставрацияләү яисә такталар урнаштырылган бинада ремонт-реставрация эшләре алып барылган очраклардан тыш, Жәлил шәһәр тибындагы поселогы Советы тарафыннан кабул ителә.

4.5. Аеруча тарихи һәм сәнгать кыйммәткә ия булган һәйкәл, истәлекле билге һәм мемориаль такта республика карамагына билгеләнгән тәртиптә тапшырылырга мөмкин.

5. Бәхәсләрне хәл итү тәртибе

5.1. Әлеге нигезләмә үтәлгәндә барлыкка килергә мөмкин булган бәхәсләр һәм каршылыklar сөйләшүләр белән яисә законда билгеләнгән тәртиптә хәл ителә.

КҮРЕНЕКЛЕ ГРАЖДАННАР, ОЕШМАЛАР ҺӘМ ТАРИХИ ВАКЫЙГАЛАРНЫ МӘҢГЕЛӘШТЕРҮ ТУРЫНДАГЫ МАТЕРИАЛЛАРНЫ КАРАУ КОМИССИЯСЕ ТУРЫНДА НИГЕЗЛӘМӘ

1. Гражданныр, оешмалар һәм тарихи вакыйгалар истәлеген мәңгеләштерү максатларында урамнарға, паркларға, скверларға, майданнарға исемнәр бирү, һәйкәлләр кую, истәлекле билгеләрне яңадан атау тәртибе турындагы материалларны карау буенча мәсьәлеләр (алга таба - Комиссия).

Комиссия составына Сарман муниципаль районының Жәлил шәһәр тибындагы поселогының вәкилләклә һәм башкарма органнары, ижтимагый берләшмәләр вәкилләре керә.

2. Комиссия үз эшчәнлегендә Россия Федерациясә һәм Татарстан Республикасы закон актларына, Сарман муниципаль районының «Жәлил шәһәр тибындагы поселогы» муниципаль берәмлеге Уставына, Татарстан Республикасы Сарман муниципаль районының муниципаль хокукый актларына, әлеге Нигезләмәгә таяна.

3. Комиссия карамагына керә:

3.1. Сарман муниципаль районының «Жәлил шәһәр тибындагы поселогы» муниципаль берәмлегендә гражданныр, оешмалар һәм тарихи вакыйгалар истәлеген мәңгеләштерү максатларында исемнәр бирү тәртибе турындагы материалларны кабул итү, карау.

3.2. Чагылдырылу тулылыгы буенча тапшырыла торган материалларга карата таләпләрне билгеләү:

- күренекле гражданнырның тормыш юлы һәм казанышлары;
- тарихи вакыйгаларның дәрәсләге;
- предприятиеләр, учреждениеләр һәм оешмаларның роле.

3.3. Кергән материалларны һәм документларны, шул исәптән аларның экспертизасын да кертеп, башка оешмалардан белгечләр жәлеп итеп карау (кирәк булса).

3.4. Гражданныр, оешмалар һәм тарихи вакыйгалар истәлеген мәңгеләштерү турында тәкъдимнәр әзерләү.

4. Тапшырылган документларны карау нәтижәсендә Комиссия түбәндәге карарларның берсен кабул итә:

- үтенечнамәне хупларга, тиешле проект әзерләргә, Сарман муниципаль районы Жәлил шәһәр тибындагы поселогы Советы Карары проектын әзерләргә;
- үтенечнамәне кире кагарга, хәтерне мәңгеләштерү инициаторларына мотивациялә рәвештә кире кагу жибәрергә;

5. Комиссия утырышы комиссия әгъзаларының яртысыннан да ким булмаган өлешә булган очракта хокуклы дип санала. Комиссия карары ачык тавыш бирү юлы белән катнашучылар саныннан күпчелек тавыш белән кабул ителә.

Утырышта катнашмаган комиссия әгъзаларының фикере, утырыш башланганчы язма рәвештә тәкъдим ителгән булса, тавышларны санаганда исәпкә алына.

6. Комиссия карар чыгарганда нигез булып, хәтерне мәнғеләштерү турында кабул иткән карар тора. Комиссия карарларындагы нәтижәләр карарчыгарганда мәжбүри түгел.

7. Комиссия муниципаль предприятиегә яки учреждениегә исем бирү мөмкинлеге турында Карар кабул иткән очракта, комиссия секретаре Сарман муниципаль районының Жәлил шәһәр тибындагы поселогы Советына тәкъдим ителә торган карар проектын әзерли.

8. Комиссия тарафыннан үтенечнамәне кире кагу турында карар кабул ителгән очракта, киләсен бишелдан сон гына кабатларгамөмкин.

Татарстан Республикасы
Сарман муниципаль районы
Жәлил шәһәр тибындагы поселогы
Советының 2019 елның 1 октябрь аендагы
146 номерлы карарына
3 нче кушымта

**ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ САРМАН МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
ШӘҺӘР ТИБЫНДАГЫ ЖӘЛИЛ ПОСЕЛОГЫ БАШКАРМА
КОМИТЕТЫ КАРШЫНДАГЫ КҮРЕНЕКЛЕ ГРАЖДАННАР, ОЕШМАЛАР
ҺӘМ ТАРИХИ ВАКЫЙГАЛАР ИСТӘЛЕГЕН МӘҢГЕЛӘШТЕРҮ
ТУРЫНДАГЫ МАТЕРИАЛЛАРНЫ КАРАУ КОМИССИЯСЕ СОСТАВЫ**

Галләмов Феликс Улы	Илшат	Сарман муниципаль районы Жәлил шәһәр тибындагы поселогы башкарма комитеты житәкчесе, комиссия рәисе
Гайфетдинов Рифкать Улы	Айрат	Сарман муниципаль районы Башкарма комитетының инфраструктура үсеше бүлеге начальнигы
Әхмәдишина Мәжит Кызы	Гөлнара	Сарман муниципаль районы Жәлил шәһәр тибындагы поселогы Башкарма комитетының әйдәп баручы белгече, комиссия секретаре
Комиссия (киләшү буенча)	әгъзалары	
Сабилов Зыятдин Улы	Әлфәт	Сарман муниципаль районы Башкарма комитетының мәгариф бүлеге начальнигы
Гаделшин Равил Улы	Илгизәр	Сарман муниципаль районы Башкарма комитетының яшьләр эшләре, спорт һәм туризм бүлеге начальнигы
Латыйпова Илдус Кызы	Гөлназ	Сарман муниципаль районы Башкарма комитетының мәдәният бүлеге житәкчесе
Солтангалиева Рафаэль Кызы	Гөлшат	Сарман муниципаль районы Башкарма комитетының архив бүлеге житәкчесе
Минһажева Галимжан Кызы	Әнисә	Сарман муниципаль районы Жәлил шәһәр тибындагы поселогы ветераннар Советы Рәисе
Галиәхмәтов Илдар Улы	Айдар	Татарстан Республикасы Сарман муниципаль районының Жәлил ш. т. б. Советы депутаты

Хәтерне мәңгеләштерү турында
үтенечнамә

_____

(предприятие, учреждение, коллектив һ. б. исеме)

хәтерне мәңгеләштерү турында:

1. Фамилиясе, исеме, әтисенең исеме _____

2. Жөнөсө _____

3. Туган көне _____ үлем датасы _____

4. Туган урыны _____

5. Белеме _____

(белгечлеге буенча белеме,
уку йортыисеме, тәмамлауелы)

6. Гыйльми дәрәжәсе, гыйльми исеме _____

7. Нинди дәүләт бүләкләре белән бүләкләнгән һәм бүләкләү датасы _____

8. Соңгы яшәү урыны _____

9. Гомуми хезмәт стажы _____

Тармакта эш стажы _____

10. Биографик мәгълүмат: _____

11. Хәтермәңгеләштерүгә конкрет хезмәтләре күрсәтелгән сыйфатламалар
(нигезләре) _____

Мәңгеләштерүнең формасы һәм урыны _____

Чыгымнар _____

(әзерләү, кору, урнаштыру һ. б. буенча)

акча хисабына башкарылачак _____

(предприятие, учреждение, коллектив һ. б. исеме)

Беркетмә _____

(гомуми жыелыш һ. б.)

"__" _____ 20__ ел.

Вазыйфаи зат, субъект

закон чыгару инициативасы хокуклары _____

(имза) (расшифровка)

_____